

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Śpiewy gregoriańskie i postgregoriańskie
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Gregorian and postgregorian chants
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr hab. Piotr Wiśniewski, prof. KUL
---	---

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	IV	4

Wymagania wstępne	Wiedza ogólna z zakresu form chorału gregoriańskiego.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zaznajomienie studentów z kryteriami stylistycznymi śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich. Zapoznanie studentów z wybranym repertuarem gregoriańskim i postgregoriańskim w rękopiśmiennych źródłach liturgiczno-muzycznych. Nabycie przez studentów umiejętności analizy form śpiewów monodii łacińskiej. Zapoznanie studentów z wynikami badań naukowych dotyczących śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Ma uporządkowaną wiedzę w zakresie śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, która umożliwi mu rozpoczęcie aktywności zawodowej na współczesnym rynku pracy w branżach wymagających tego typu specjalistycznej wiedzy.	K_W04
W_02	Opisuje różne aspekty kultury muzycznej w zakresie śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich	K_W08
W_03	Prezentuje wiedzę o współczesnej muzyce liturgicznej (śpiewy gregoriańskie i postgregoriańskie).	K_W13
UMIEJETNOŚCI		
U_01	Mając specjalistyczną wiedzę z zakresu śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich potrafi, realizując działania w sposób intelektualny lub na zasadzie eksperymentu myślowego, określić możliwości swojego dalszego rozwoju zawodowego w branży muzycznej.	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Dysponując wiedzą z zakresu śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich jest gotowy do podjęcia aktywności zawodowej na współczesnym rynku pracy konkurując z innymi specjalistami.	K_K03 K_K06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Zagadnienia terminologiczne. Klasyczny śpiew gregoriański i śpiew postgregoriański – zmiany stylistyczne. Źródła repertuaru gregoriańskiego i postgregoriańskiego. Postgregoriańska twórczość rodzima – liturgia mszalna i brewiarzowa. Sekwencje. Oficja rymowane. Wersety allelujacyjne. Hymny. Technika tropowania. Responsoria klasyczne – responsoria postklasyczne (rymowane, tropowane). Praktyka wykonawcza. Analiza wybranych śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich. Rola śpiewów gregoriańskich i postgre-

goriańskich w kształtowaniu kultury muzycznej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy	Zaliczenie ustne	Protokół
W_02			
W_03			
UMIĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Zaliczenie ustne	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (np. prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student ma obszerną wiedzę z zakresu śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, zna bardzo dobrze i potrafi opisać metody ich analizy i interpretacji, bardzo dobrze rozumie i potrafi wyjaśnić historyczny charakter kształtowania się idei muzykologicznych w zakresie monodii łacińskiej, potrafi wskazać istotne różnice stylistyczne między śpiewami gregoriańskimi i postgregoriańskimi oraz wskazuje szczegółowe zależności między refleksją muzykologiczną, a zmianami zachodzącymi w kulturze. Student potrafi bez trudu samodzielnie zdobywać wiedzę, posługiwać się kompetentnie poznaną terminologią muzyczną w stopniu poszerzonym oraz ma bardzo dobre umiejętności interpretacji poznanych treści z zakresu monodii łacińskiej. Student posiada pogłębioną świadomość poszerzania nabytej wiedzy, świadomość pogłębionej refleksji muzykologicznej dla rozwoju kultury muzycznej, bardzo dobrze rozumie rzetelność naukową oraz jest zdolny do szerokiego definiowania własnych sądów na tematy śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich. Student ma ogólne rozeznanie w zakresie prac badawczych dotyczących śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student ma dobrą wiedzę z zakresu śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, zna dobrze i potrafi opisać metody ich analizy i interpretacji, dobrze rozumie i potrafi wyjaśnić historyczny charakter kształtowania się idei muzykologicznych w zakresie monodii łacińskiej, potrafi wskazać istotne różnice stylistyczne między śpiewami gregoriańskimi i postgregoriańskimi oraz wskazać szczegółowe zależności między refleksją muzykologiczną, a zmianami zachodzącymi w kulturze. Student potrafi w stopniu dobrym samodzielnie zdobywać wiedzę, posługiwać się poprawnie poznaną terminologią muzyczną w stopniu poszerzonym oraz ma dobre umiejętności interpretacji poznanych treści z zakresu monodii łacińskiej. Student posiada wystarczająco dobrą świadomość poszerzania nabytej wiedzy, świadomość pogłębionej refleksji muzykologicznej dla rozwoju kultury muzycznej, właściwie rozumie rzetelność naukową oraz jest zdolny do definiowania własnych sądów na tematy śpiewów grego-

	riańskich i postgregoriańskich. Student ma ogólne rozeznanie w zakresie prac badawczych dotyczących śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student ma podstawową wiedzę z zakresu śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, zna i potrafi opisać metody ich analizy, potrafi wyjaśnić historyczny charakter kształtowania się idei muzykologicznych w zakresie monodii łacińskiej, potrafi wskazać istotne różnice stylistyczne między śpiewami gregoriańskimi i postgregoriańskimi oraz wskazać zależności między refleksją muzykologiczną, a zmianami zachodzącymi w kulturze. Student potrafi wystarczająco samodzielnie zdobywać wiedzę, posługiwać się w miarę poprawnie poznaną terminologią muzyczną w stopniu poszerzonym oraz ma podstawowe umiejętności interpretacji poznanych treści z zakresu monodii łacińskiej. Student posiada świadomość poszerzania nabytej wiedzy, świadomość pogłębionej refleksji muzykologicznej dla rozwoju kultury muzycznej, jest zdolny do definiowania własnych sądów na tematy śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich. Student nie ma ogólnego rozeznanie w zakresie prac badawczych dotyczących śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie ma podstawowej wiedzy z zakresu śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, nie zna i nie potrafi opisać metod ich analizy, nie potrafi wyjaśnić historycznego charakteru kształtowania się idei muzykologicznych w zakresie monodii łacińskiej, nie potrafi wskazać istotnych różnic stylistycznych między śpiewami gregoriańskimi i postgregoriańskimi oraz wskazać zależności między refleksją muzykologiczną, a zmianami zachodzącymi w kulturze. Student nie potrafi samodzielnie zdobywać wiedzy, posługiwać się poznaną terminologią muzyczną w stopniu poszerzonym oraz nie ma umiejętności interpretacji poznanych treści z zakresu monodii łacińskiej. Student nie posiada świadomości poszerzania nabytej wiedzy, świadomości pogłębionej refleksji muzykologicznej dla rozwoju kultury muzycznej, nie jest zdolny do definiowania własnych sądów na tematy śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich. Student nie ma ogólnego rozeznanie w zakresie prac badawczych dotyczących śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

Podczas realizacji zajęć przewidziane jest samodzielne przygotowanie przez studenta analizy muzycznej wskazanego utworu i w świetle poznanych kryteriów stylistycznych zakwalifikowanie go (z uzasadnieniem) do śpiewów gregoriańskich lub postgregoriańskich. Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): znajomość klasycznych form śpiewów gregoriańskich i gatunków śpiewów postgregoriańskich, znajomość kryteriów stylistycznych śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, umiejętność zastosowania w/w. kryteriów do kwalifikowania repertuaru chorałowego, umiejętność analizy wybranych śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich, umiejętność określenia roli śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich w kształtowaniu polskiej kultury muzycznej (pieśń kościelna, adaptacje, kontrafaktry).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

Do realizacji przez studenta zaleconych działań w ramach pracy indywidualnej zalecane są następujące pomoce naukowe, które student ma obowiązek zorganizować we własnym zakresie: papier nutowy, notatnik lub laptop do sporządzania notatek. Uczelnia zapewnia dostęp do następujących pomocy naukowych: dostęp do biblioteki, ksiąg chorałowych (m.in. Kyriale, Graduale Romanum, Graduale simplex, Liber usualis), fonoteki i wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową, bezpłatny dostęp do Inter-

netu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami), dostęp do sprzętu audio (odtwarzacz płyt CD – w wybranych salach).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

D. Hiley, Chorał gregoriański i neogregoriański. Zmiany stylistyczne w śpiewach oficjów ku czci średnio-wiecznych świętych, „Muzyka” 48 (2003), n. 2, s. 3-15. D. Hiley, Chorał Kościoła Zachodniego. Podręcznik, Wydawnictwo Astaria: Kraków 2019 (D. Hiley, *Western plainchant: a handbook*, Oxford 1993). I. Pawlak, Chorał gregoriański. Źródła, EK, t. 3, kol. 223-224. I. Pawlak, Formy chorału gregoriańskiego w polskoję-zycznych obrzędach po Soborze Watykańskim II, „Liturgia Sacra” 4 (1998), nr 1, s. 73-88. J. Pikulik, Klasyczne formy chorału gregoriańskiego oraz monodii liturgicznej, w: J. Mastowska (red.), *Muzyka sakralna*, Warszawa 1998, s. 17-24. W. Apel, *Gregorian chant*, Bloomington 1958. A. Dennerly, *Le chant postgrégo-rien. Tropes, séquences et prosules*, Paris 1987. Th.F. Kelly, *Responsory tropes*, Massachusetts 1973. Th.F. Kelly, *Neuma Triplex*, „Acta Musicologica” 60 (1988), z. 1, s. 1-30. P. Ferretti, *Estetica gregoriana*, t. 1, Roma 1934. J. Morawski, *Polska liryka muzyczna w średniowieczu*, Warszawa 1973. D.F. Wilson, *Music of the Middle Ages. Style and Structure*, New York 1990. H. Hofmann-Brandt, *Die Tropen zu den Respon-sorien des Officiums*, t. 1-2, Erlangen 1971. J. Harper, *Formy i układ liturgii zachodniej od X do XVIII wie-ku*, *Musica Iagellonica*: Kraków 1997. E. Witkowska-Zaremba (red.), *Notae Musicae Artis. Notacja mu-zyczna w źródłach polskich XI-XVI wieku*, Warszawa 2000. P. Wiśniewski, *Sekwencje mszalne – jedna z klasycznych form śpiewów postgregoriańskich*, „Teologia i Człowiek” 20 (2012), s. 141-153. P. Wiśniew-ski, *Duchowość chorału gregoriańskiego*, „Liturgia Sacra” 19 (2013), nr 1, s. 103-118.

Literatura uzupełniająca

Szymonik Kazimierz, *Oficjum rymowane o św. Stanisławie*, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów: Niepokalanów 1996. I. Pawlak, *Rola chorału gregoriańskiego w kształtowaniu polskiej religijnej kultury muzycznej*, „*Annales Lublinenses pro Musica Sacra*” 3 (2012), nr 3, s. 107-132. M. Nowak, *Sekwencje mszalne w języku polskim po Soborze Watykańskim II*, Lublin 2008. P. Wiśniewski, *Oficjum rymowane o św. Zyg-muncie w antyfonarzach płockich z przełomu XV/XVI wieku. Studium historyczno-muzykologiczne*, Lublin 2006. Wiśniewski Piotr, *Śpiewy mandatum w polskich drukach muzyczno-liturgicznych XVII wieku*, Wy-dawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego: Warszawa 2008. Wiśniewski Piotr, *Śpiewy późnośredniowieczne w antyfonarzach płockich z XV/XVI wieku na podstawie responsoriów Matutinum, Polihymnia*: Lublin 2010. J. Pikulik, *Indeks sekwencji w polskich rękopisach muzycznych*, Warszawa 1974. Artykuły naukowe dotyczące śpiewów gregoriańskich i postgregoriańskich w wybranych czasopismach naukowych.